

Xarxa
de Ciutats i Pobles
cap a la Sostenibilitat

23a assemblea Mataró

01 | 03 | 2023

**Ajuntament
de Mataró**

**Diputació
Barcelona**

En el marc del V Fòrum de Medi Ambient i Món Local

Presentació de la memòria de balanç del mandat “LA XARXA EN ACCIÓ”

Inma Pruna, cap de la Secretaria tècnica de la Xarxa

D'on venim: el Pla Estratègic Xarxa 2020-2023

PLA ESTRATÈGIC XARXA 2020 - 2023

Noves mirades, nous compromisos

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Solidaritat

La Memòria dona resposta als objectius i reptes aprovats en el Pla Estratègic

Memòria de balanç de mandat 2019-2023

Podeu descarregar la memòria del balanç completa al següent enllaç

<https://www.diba.cat/web/xarxasost/memoria-2019-2023>

o a través del codi QR

Xarxa
de Ciutats i Pobles
cap a la Sostenibilitat

**Memòria de balanç de
mandat 2019-2023**

**Diputació
Barcelona**

Vídeo resum

La Xarxa en xifres

Entrem al detall...

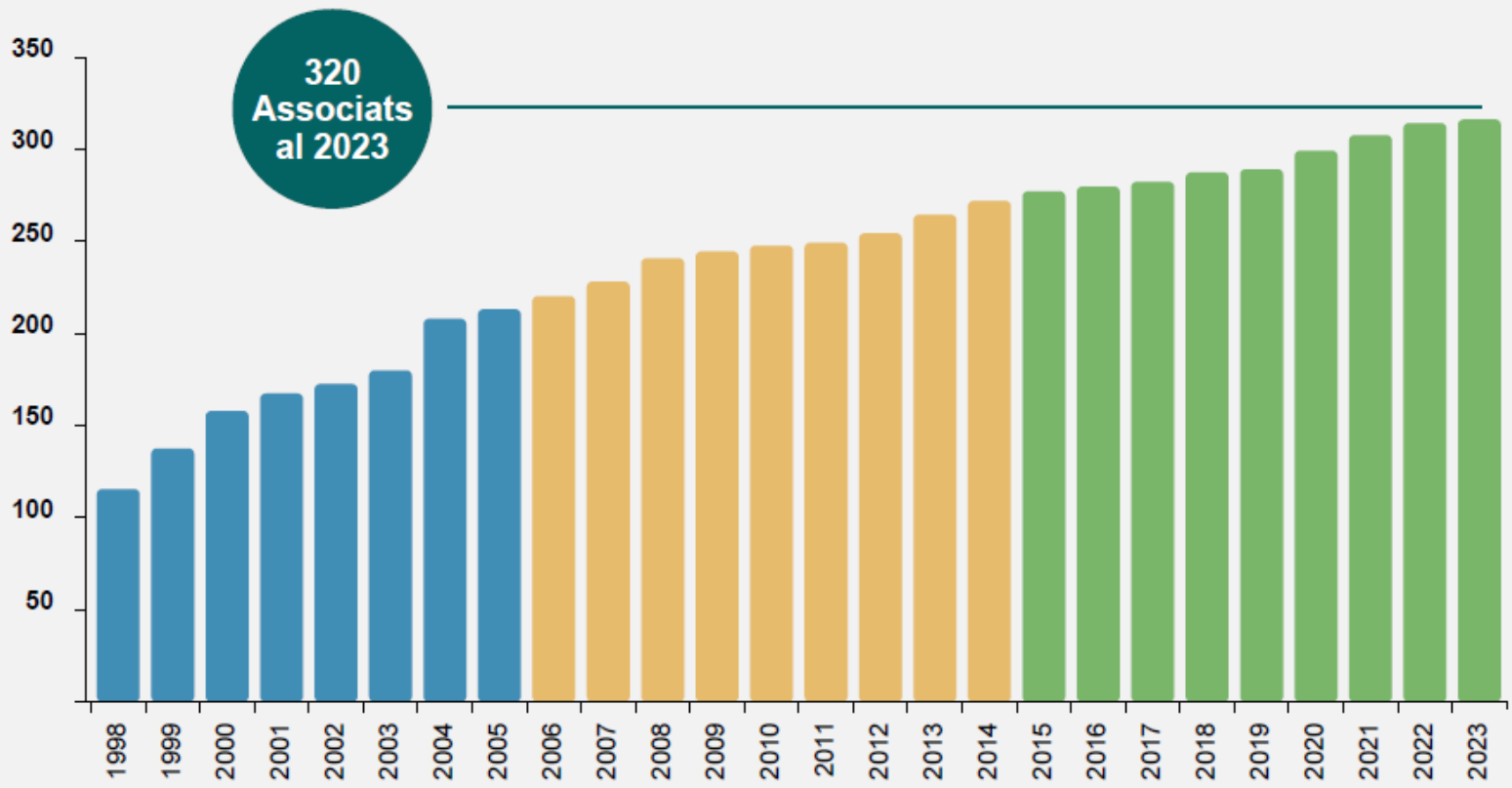
I. Missió, visió i valors de la Xarxa

- La Xarxa s'ha consagrat com un **espai obert, divers i compartit**.
- Els nous formats i maneres de transmetre el coneixement i compartir-lo **ha millorat l'accés** als recursos i activitats de la Xarxa, especialment per part de municipis més allunyats de Barcelona.
- El nostre treball s'ha basat en **l'Agenda 2030**, un marc de referència universal i integrat on tots els ODS compten i les aliances són un element nuclear.
- Seguim sent un **instrument de cooperació i d'intercanvi** per promoure el desenvolupament sostenible de les ciutats i els pobles, dotar de recursos necessaris per fer-ho possible i esdevenir un referent de la sostenibilitat municipal.

II. La Xarxa en xifres: evolució

Evolució del nombre d'associats a la xarxa

243
Municipis de la província de Barcelona

34
Municipis de la resta de Catalunya

18
Entitats supramunicipals

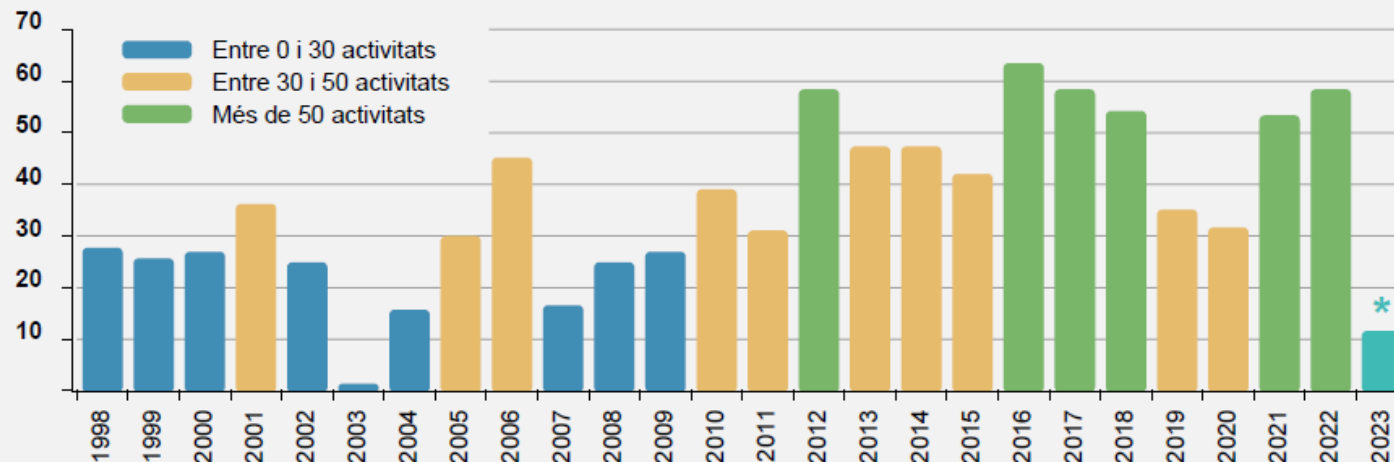
25
Observadors

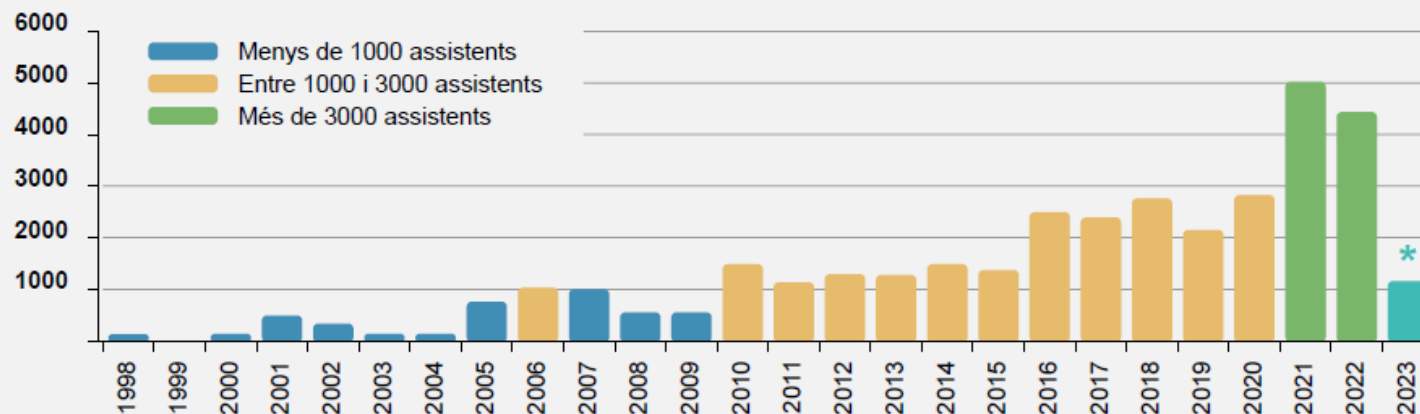
II. La Xarxa en xifres: evolució

- Reunions de grups de treball: **81**
- Activitats de la Xarxa: **168**
- Persones assistents a les activitats: **14.709**
- Productes i materials: **71**
- Hem participat en la coordinació de 5 campanyes de sensibilització ambiental anualment

Activitats anuals

Assistència anual

* Fins a 1 de març del 2023

II. La Xarxa en xifres: Grups de treball

(no es desglossen les comissions)

Persones inscrites	Entitats adherides	Nº activitats	Assistència
359	166	54	4.089
196	115	12	927
198	93	9	1.241
166	107	18	1.114
171	118	43	3.328
196	118	8	406

II. La Xarxa en xifres: el Xarxòmetre

Estructura de la Xarxa	Unitats	Dada 2019	Meta 2023	Resultat 2023	Grau d'assoliment
Membres de la Xarxa	Núm. Entitats	292	320	320	100%
Ens locals membres de la Xarxa	Núm. Ens locals	278	295		

Participació a la Xarxa					
Assistència a l'Assemblea	Persones		125/any	132 / any	100%
Assistència a la Comissió de seguiment	Persones		60/any	69 / any	100%
Participació als grups i activitats	Persones		1.750/any	3.650 / any	200%

Resultats de la Xarxa					
Activitats	Unitats		50 / any	55 / any	100%
Productes	Unitats		25 / any	19 / any	76 %

Indicadors ambientals					
Estalvi de paper	%	80 %	85 %	100 %	100 %
Emissions CO2 evitades	%	75 %	75 %	No calculat*	

Ecosistema de mitjans					
Subscrits a Sostenible.cat	Unitats	3.900	5.000	4.170	83%
Membres de la comunitat virtual	Unitats	1.350	1.500	1.609	100%
Followers al twitter @Xarxasost	Unitats	9.300	12.000	10.818	90%

III. Mantenim la visió, canviem la perspectiva

- En un context canviant com l'actual, les circumstàncies dels darrers quatre anys ens han fet adaptar als nous paradigmes del present.
- **Mantenint ben viva la visió** i els propòsits marcats pel Pla Estratègic 2019-2023, **hem canviat la perspectiva** per poder seguir oferint a les ciutats i pobles de la Xarxa un ampli ventall d'activitats, sempre marcades per l'actualitat, la realitat municipal i els seus interessos.
- Amb la pandèmia com a repte, lluny de ser un aturador, la **Xarxa s'ha reinventat** per seguir oferint recursos i sessions de treball amb format en línia, apropant així a aquells municipis que en mandats anteriors trobaven la limitació en els desplaçaments.
- Amb els anys, la Xarxa ha evolucionat de petits grups de treball a espais d'intercanvi més diversos, on la prioritat és agafar idees, identificar reptes i, sobretot, adquirir eines per poder implementar accions reals i factibles tant per a petits pobles com per a grans ciutats.

Tots els ODS importen

- La Xarxa és membre de **l'Aliança Catalunya 2030** i participa en la Comissió motora de l'Aliança.

- S'han abordat tots els objectius estratègics aprovats, amb especial incidència en els objectius fixats com a prioritaris: 1, 2 i 3.

Els 12 objectius estratègics

1 Promoure el coneixement per a una transició energètica local efectiva

2 Impulsar les polítiques de prevenció i gestió de residus per assolir els objectius quantitatius i qualitius fixats en el marc de l'economia circular i dels recursos i materials.

3 Promoure la coordinació de les administracions locals per millorar la qualitat de l'aire.

4 Promoure l'adhesió del món local als compromisos i principis de l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible.

5 Promoure la renovació dels compromisos del món local amb el Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia, en relació a l'emergència climàtica i la transició energètica

6 Integrar la qualitat de l'aire i les polítiques de prevenció de la contaminació acústica i de promoció de la mobilitat sostenible.

7 Refermar la Xarxa com a espai de sostenibilitat de referència pel món local a Catalunya, i com a espai privilegiat per a l'intercanvi d'experiències, la transferència de coneixement i, especialment, l'impuls a projectes compartits, generadors d'aliances o Projectes d'Especials Interès per a la Xarxa (PEIX).

8 Fer evolucionar la visió de les ciutats i els pobles en referència a les polítiques alimentàries cap a un model estratègic sostenible que tingui en compte el dret a l'alimentació, l'agroecologia o la prevenció del malbaratament alimentari, entre altres.

9 Reforçar el coneixement sobre polítiques i accions locals d'adaptació i resiliència de les ciutats.

10 Fomentar bones pràctiques i aliances per incorporar l'economia circular a les ciutats i els pobles, en especial en els sectors productius.

11 Valorar el paper de l'educació per la sostenibilitat com a eina imprescindible per capacitar i apoderar la ciutadania davant els reptes urgents als quals hem de fer front, des dels més joves fins, i amb, els més grans.

12 Tenir en compte tots els ODS en el moment d'implementar qualsevol dels objectius estratègics, i també el potencial de generar aliances dins i fora de la Xarxa.

Estructura de la Xarxa

“LA XARXA EN ACCIÓ”

L'Assemblea general

La Comissió de seguiment

La Secretaria tècnica

Els **Grups de treball i Comissions**,
nodes principals de l'activitat de la Xarxa.

Assemblees generals

2020, 2021 – virtual

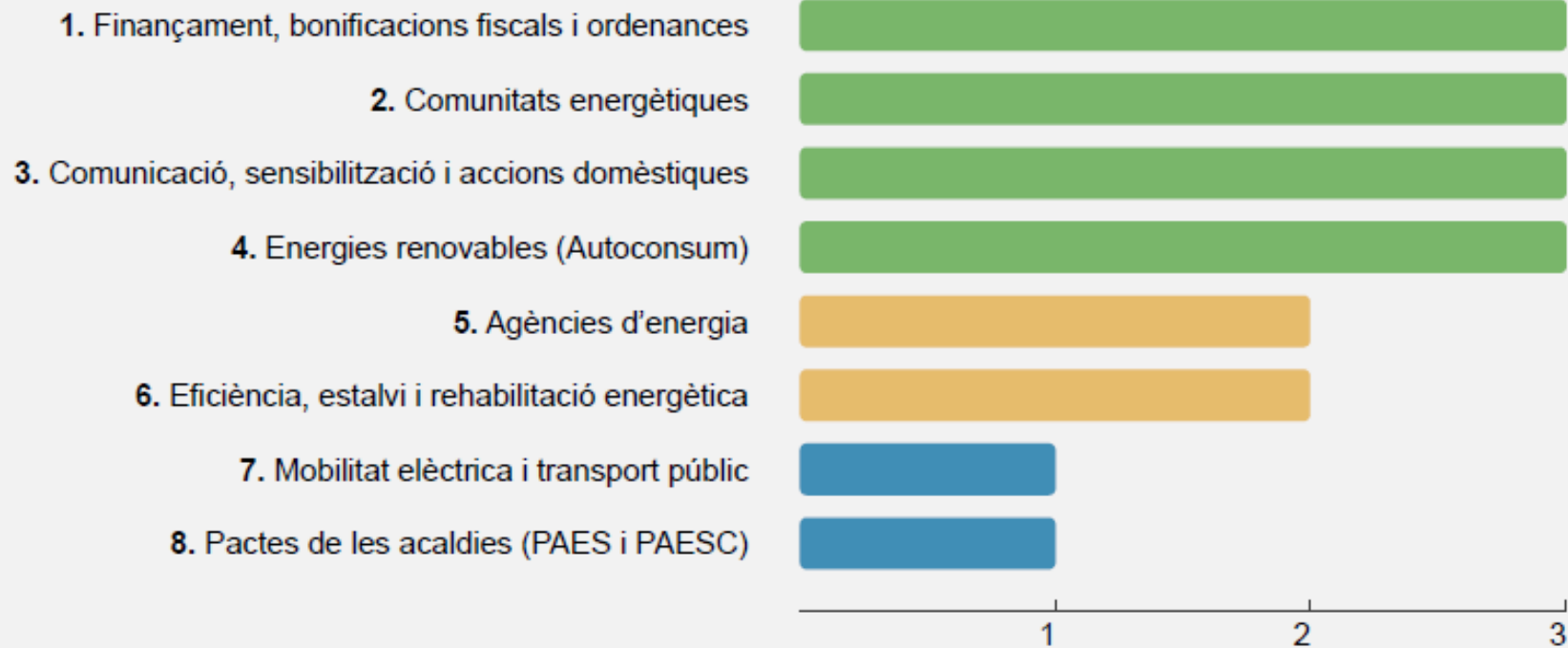
2022 – Montcada i Reixac

Grup de treball Transició energètica local

Intensitat dels temes treballats

Per cada Grup de treball podreu consultar totes les **activitats realitzades i amb enllaç als continguts web**.

Totes les **sessions enregistrades amb vídeo**.

Per cada Grup de treball podreu consultar els **principals aprenentatges**.

Grup de treball Transició energètica local

2. Comunitats energètiques

Objectiu 2 del Pla de Treball
Participació ciutadana (finançament) per a la transició energètica. Comunitats energètiques. Coparticipació ciutadana amb el municipi per impulsar projectes d'energies renovables.

Intensitat de treball

Com l'hem treballat?	Resultats	ODS
Comunitats energètiques (III) <i>(juny, 2022)</i>	Relatoria sobre Comunitats energètiques <i>(3ra part, juny 2022)</i> Decàleg de les idees principals sobre el seminari tècnic sobre Comunitats energètiques <i>(3ra part, juny 2022)</i>	
Comunitats energètiques II, de la idea a la pràctica <i>(maig, 2021)</i>	Relatoria resum de les dues sessions sobre comunitats energètiques II <i>(12 i 13 de Maig de 2021)</i> Infografia amb el decàleg de conceptes clau per promoure les comunitats energètiques i superar les barreres actuals <i>(12 i 13 de Maig de 2021)</i>	
Comunitats energètiques (1a part) <i>(desembre, 2019)</i>	Primera sessió: Vídeos de la jornada <i>(desembre 2019)</i>	

Què hem après?

- ▶ **Renovable i local:** el món local juga un paper essencial en la promoció de generació renovable, ja sigui amb instal·lacions en els seus edificis municipals com en la promoció i facilitació de kW renovables en el municipi: renovables per a tothom. És hora de passar a l'acció.
- ▶ **Lideratge:** els ajuntament tenen el rol imprescindible de lideratge, facilitació i coordinació d'una transició que necessàriament ha de ser impulsada des de baix, des de l'accés a la informació i la participació activa de la ciutadania. Es requereix planificació, diversificació d'accions i agregació.
- ▶ **Agent de canvi:** l'opció d'esdevenir una comercialitzadora pública s'ha d'entendre com una eina per impulsar un paper actiu en el mercat energètic, com un agent de canvi i no simplement per esdevenir agent de mercat.
- ▶ **Projectes integrals:** cal implicar a la ciutadania en el canvi del model energètic, promoure el seu apoderament, la mobilització social i que impliqui la col·laboració públic-privada.
- ▶ **Nou model energètic:** el nou model no només ha d'estar basat en fonts renovables sinó que també ha de ser distribuït, inclusiu i democràtic.
- ▶ **Comunitats energètiques locals:** Amb la implicació de la ciutadania, son una eina per l'acceleració de la transició energètica

- ▶ **Formes jurídiques:** no existeix una forma jurídica única perquè el municipi participi d'una comunitat energètica (associacions, cooperatives, societats mercantils sense ànims de lucre subjectiu,...). La participació dels ajuntaments dona seguretat i legitimitat als participants d'una comunitat.
- ▶ **Opcions múltiples de finançament:** el món local té diverses opcions de finançament públic publico-privades i privades a disposició tant a nivell supramunicipal, com regional, nacional i europeu. Figures com les subvencions, inversions amb estalvis garantits, agregacions de demanda, crèdits o finançament participat. La ciutadania també pot participar del finançament d'accions col·lectives. És molt important disposar de projectes en cartera per facilitar l'accés al finançament.
- ▶ **Estratègia de descarbonització de l'economia:** s'ha de posar el focus en la reducció de consums mitjançant l'eficiència energètica i una posterior implantació d'energies renovables.
- ▶ **Mobilitat elèctrica:** els vehicles públics passen molt temps aparcats. Per promoure una mobilitat compartida i sostenible, alliberar espai públic i estalviar econòmicament, es pot oferir un servei de mobilitat compartida a la ciutadania.

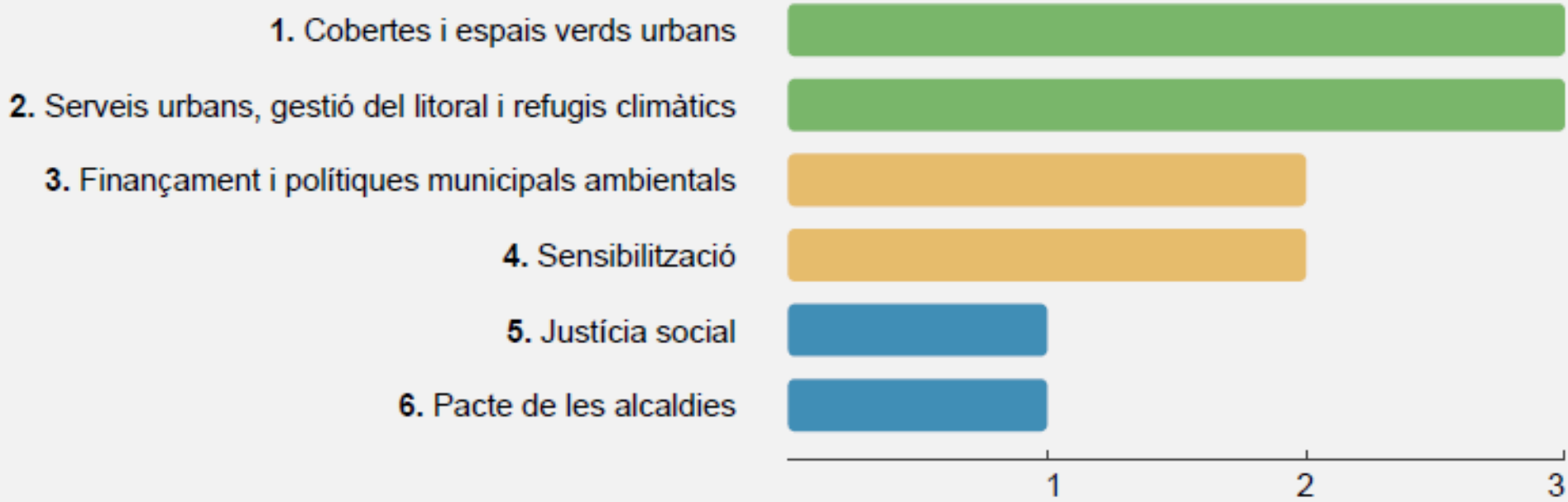
Què hem après?

- **Renovable i local:** el món local juga un paper essencial: renovables per a tothom. És hora de passar a l'acció.
- **Lideratge:** els ajuntament tenen el rol imprescindible de lideratge, facilitació i coordinació. Es requereix planificació, diversificació d'accions i agregació.
- **Projectes integrals:** cal implicar a la ciutadania en el canvi del model energètic.
- **Nou model energètic:** el nou model no només ha d'estar basat en fonts renovables sinó que també ha de ser distribuït, inclusiu i democràtic.
- **Comunitats energètiques locals:** Amb la implicació de la ciutadania, son una eina per l'acceleració de la transició energètica i un exemple de model distribuït, amb apoderament energètic i mobilització social.
- **Opcions múltiples de finançament:** el món local té varies opcions de finançament. És molt important disposar de projectes en cartera per facilitar l'accés al finançament.
- **Estratègia de descarbonització de l'economia:** s'ha de posar el focus en la reducció de consums mitjançant l'eficiència energètica i una posterior implantació d'energies renovables.

Grup de treball Adaptació al canvi climàtic i resiliència

Intensitat dels temes treballats

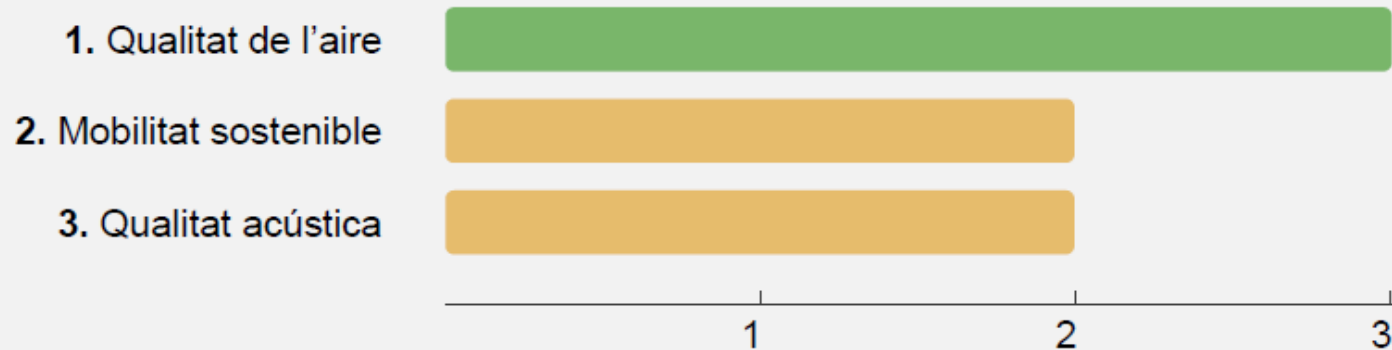
Què hem après?

- Planificar el **refugis climàtics** procurant la cobertura màxima del territori tenint en compte la població vulnerable.
- Establir un model de **governança de gestió del litoral** basat en la coordinació entre administracions i fomentar un canvi de cultura del paisatge de costa.
- Integrar **l'economia de l'adaptació** en la planificació estratègica dels projectes. Els costos de la no actuació suposen, en termes generals, el doble del cost que implica la inversió per l'actuació en adaptació.
- Analitzar el potencial de superfície disponible de **cobertes verdes**.

Grup de treball Qualitat de l'aire, soroll i mobilitat sostenible

Intensitat dels temes treballats

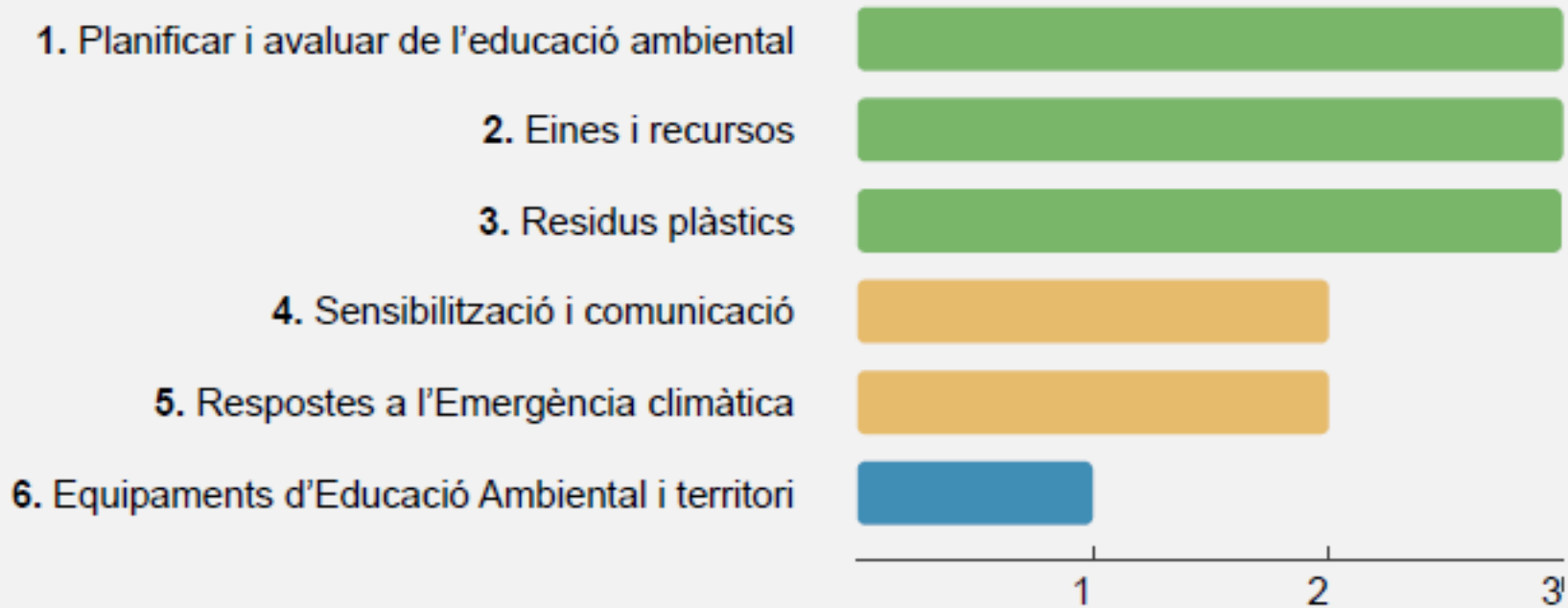
Què hem après?

- El millora de la qualitat de l'aire és una problemàtica que afecta als entorns urbans, però **no coneix de límits administratius**. La **coordinació** entre administracions és necessària i imprescindible.
- Les **zones de baixes emissions** son una mesura important però no suficient. Calen paquets de polítiques locals per promoure el transport públic, l'anar a peu o en bicicleta i entorns més verds i saludables

Grup de treball Eduació per la sostenibilitat

Intensitat dels temes treballats

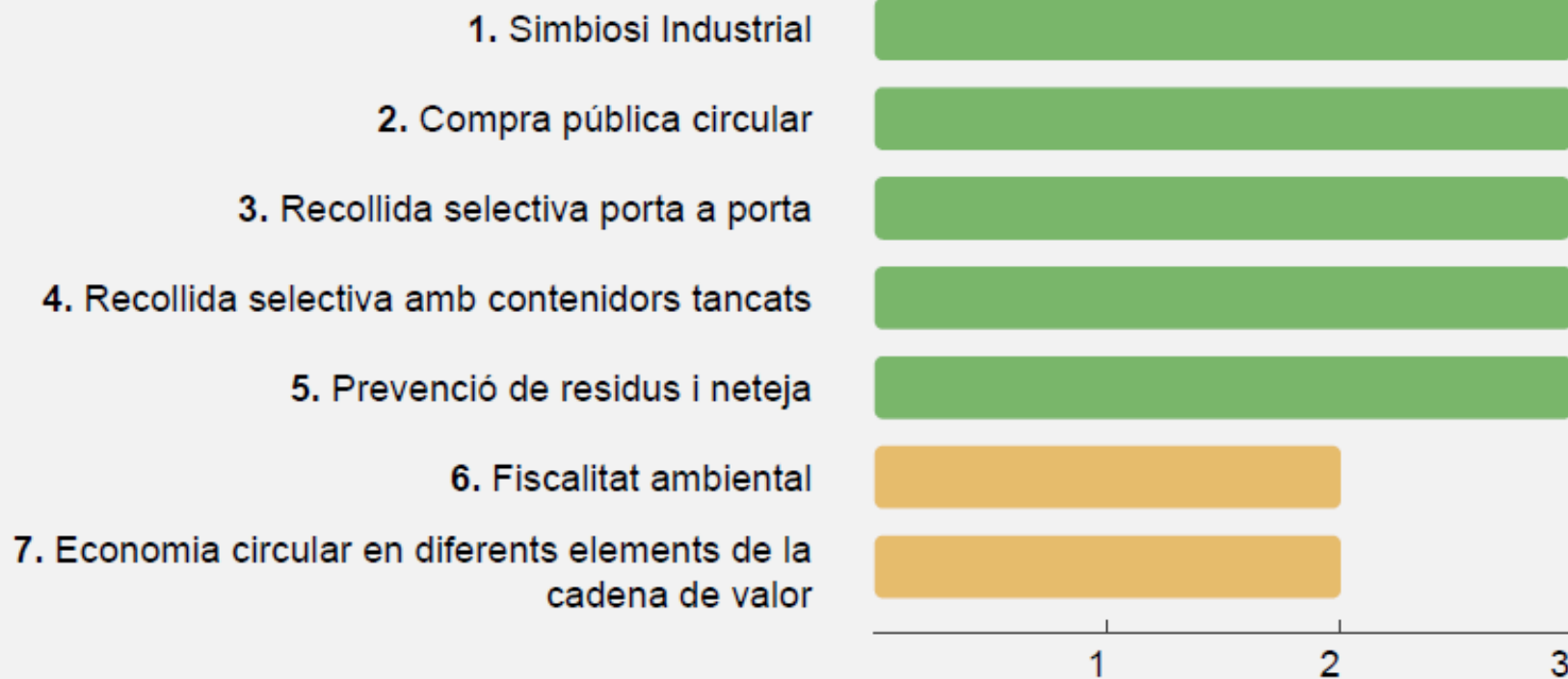
Què hem après?

- Per **comunicar** en l'educació ambiental s'han de trencar mites, no sempre seguir la metodologia establerta i tenir empatia amb el públic objectiu.
- Davant els reptes de l'emergència climàtica necessitem **connectar amb la ciutadania**, posar-la al centre per apoderar-la també com a agents consumidors que poden canviar el sistema econòmic.
- Quan ens plantegem què necessitem per poder treballar en xarxa, sorgeix la necessitat i la importància de **planificar i avaluar** des de l'inici de qualsevol projecte.

Grup de treball Economia circular

Intensitat dels temes treballats

Grup de treball Economia circular

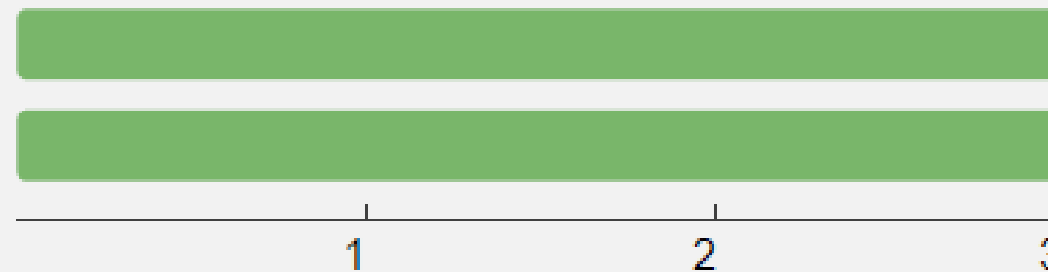
- Els **ens locals** tenen un paper clau com a facilitadors i impulsors de l'economia circular.
- La **simbiosi industrial** és una estratègia que incentiva la col·laboració entre empreses per fer realitat noves oportunitats de negoci a partir d'utilitzar recursos infrautilitzats o sobrants.
- La **compra pública circular** ha de focalitzar-se en els serveis enlloc dels productes; en el disseny, ús i fi de vida dels productes.
- La **individualització de la recollida selectiva** i una fiscalitat més justa són els reptes que ja estem assumint.

Grup de treball Polítiques alimentàries sostenibles

Intensitat dels temes treballats

- 1. Experiències d'horts urbans
- 2. Agricultura urbana i alimentació sostenible

Què hem après?

- El **model de gestió obert i comunitari** d'hort comunitari és interessant per evitar el procés d'apropiació de les parcel·les que succeeix en molts projectes.
- Tots els horts tenen algun component comunitari.
- Els **horts comunitaris** tenen un impacte social molt interessant però també requereixen de més recursos per a fer-ne el seguiment i la dinamització.
- La producció local fomenta la **sobirania alimentària**.

23a
assemblea

01 | 03 | 2023

Web de la xarxa:

www.diba.cat/xarxasost

La Xarxa en xarxa:

www.xarxaenxarxa.diba.cat

Sostenible.cat

www.sostenible.cat

@xarxasost

@sosteniblecat

Butlletí de la Xarxa

**Mailings des de
la Secretaria Virtual**

**Comunitat Virtual:
Butlletí de Xarxa en Xarxa**

Ecosistemes de mitjans de la Xarxa

/sostenible.cat

@sosteniblecat

/xarxasost

/sosteniblecat

Xarxa
de Ciutats i Pobles
cap a la Sostenibilitat

23a assemblea Mataró

01 | 03 | 2023

**Ajuntament
de Mataró**

**Diputació
Barcelona**

En el marc del V Fòrum de Medi Ambient i Món Local